

Ks. Mikoslav Paclik

Temat: Kerygmat chrześcijańskiej wiary wobec współczesnego ateizmu czeskiego

Streszczenie

Centralnym problemem niniejszej pracy dysercyjnej ma być analiza problemu czeskiego ateizmu. Staram się analizować pojęcie ateizmu z punktu widzenia współczesnej teologii, co oznacza, że zwracam uwagę na ten temat w Piśmie Świętym, analizuję pojęcie ateizmu w odniesieniu do Magisterium Kościoła, ażeby móc w pracy bliżej określić przyczyny ateizmu czeskiego i sposoby jego przezwyciężenia oraz rozwiązania problemu.

Główną dyscypliną jest teologia fundamentalna, która korzysta z informacji naukowych dyscyplin pomocniczych, takich jak teologia biblijna, filozofia ateizmu, a także historia problemu ateizmu. To wynika z zasadniczych i podstawowych elementów pojęcia ateizmu, którymi wytyczone są filozofia ateizmu, historia ateizmu i krytyka religii. Bardzo pomocne są także wyniki badań nowożytnych ekspertów w dziedzinie ateizmu. Jako główną metodę stosuję metodę teologiczną oraz analizę źródeł. Wspomagam się także podstawowymi metodami teologii fundamentalnej. W Piśmie Świętym nie ma cytatów bezpośrednio dotyczących ateizmu ani nie jest ono jasno zdefiniowane, ponieważ jako paradygmat zrodziło się i dostało nazwę w środowisku helleńskim. Z wymienionych powodów nie można znaleźć słowa „*ateista lub ateizm*” w tekstach biblijnych, co jednak nie oznacza, że nie można tam natrafić na zjawisko, które opisuje to pojęcie, na jego aspekty czy też postępowanie i sposób myślenia, które odpowiadają klasyfikacji tego określenia. Do nich niewątpliwie należą dwa podstawowe, bałwochwalstwo i niewiara oraz ich przejawy.

Kościół i jego Magisterium pod kierownictwem urzędu papieskiego odnoszą się do ateizmu pod koniec XIX wieku, kiedy zostają z nim bezpośrednio skonfrontowane. Ateizm jest grzechem i dlatego następcy św. Piotra zawsze go potępiali. Na Drugim Soborze Watykańskim ateizm jest najczęściej przytaczany w konstytucji *Gaudium et spes* i jej 21. rozdziale. Analizuje on ateizm poczynając od jego przyczyn, poprzez typologię, po sposób dialogu z osobami, które są ateistami, lecz nie brakuje im woli do szukania prawdy. To należy przyjmować jako przejaw potrzeby szukania Prawdy i pokonania ateizmu.

Czeski ateizm bliżej określa grupa jego przyczyn historycznych, które odbijają się echem wśród dzisiejszych czeskich ateistów. Charakterystyczną dla nich jest tragedia rozłamu religijnego oraz brak zaufania do Kościoła katolickiego jako instytucji. Uzupełniają je dane statystyczne z ostatnich badań socjologicznych, które bliżej określają ateizm w Czechach. Wskazują one następnie drogę, której trzeba szukać i po której trzeba iść, by przezwyciężyć ateizm w Czechach.

Ową drogą mogłaby być odpowiedź teologii fundamentalnej, którą wskazują jej dwa podstawowe zagadnienia, którymi są w jej pierwszym traktacie kwestie „De deo personali” i „De vera religione”.

Dzięki rozumowi człowiek niezawodnie poznaje siebie, drugiego człowieka oraz spotyka się z osobami i faktami, które wykraczają poza jego wymiar. Rozum odgrywa ważną rolę w potwierdzeniu kultu religijnego oraz ocenia motywy, które prowadzą go do aktu wiary. W kwestii wolności i wybieralności aktu wiary należy zwrócić uwagę na myśl, że wolność nie tylko służy wierze, ale jest jej konieczną podstawą i warunkiem.

Teologia, co oczywiste, zwraca uwagę na wydarzenia konstytuujące wiarę chrześcijańską, którymi są wydarzenia wiary paschalnej, tworzące jej zasadniczą i podstawową część. Tutaj Teologia Fundamentalna opiera się o aspekty staurologicznej świadomości Jezusa oraz jego śmierci w Jerozolimie. Postępowanie Jezusa ma tu głębszy sens i Nazarejczyk ma tu świadomość mesjańską. Klasyczna apologetyka prowadzi badania nad powodami uwierzenia w wydarzenia wielkanocne, bada dwa podstawowe fakty, mianowicie fakt pustego grobu i Chrystofania Paschalne. W tym podstawowym postępowaniu utwierdza się wiara apostołów i pierwotnego Kościoła, która zwłaszcza po Wielkanocy otwiera się wraz ze swymi owocami każdemu, kto wierzy w Jezusa. Dlatego chodzi o najlepszy argument wobec ateizmu i w sytuacji historycznego podważania roli Kościoła w społeczeństwie stoi on przed wyzwaniem ponownego powrotu do swoich korzeni i fundamentów.